

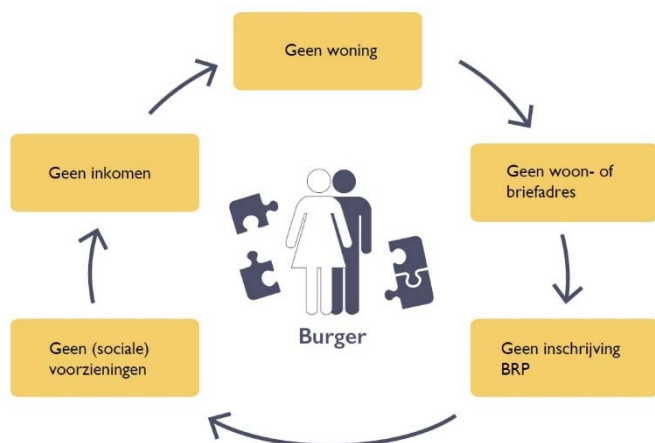
FACTSHEET Dakloosheid

Praktische informatie en tips voor professionals in Utrecht over het ondersteunen van mensen met problemen rondom hun adres (dakloos/ verblijf in netwerk/ marginaal wonen) of zorgverzekering.

Het gaat om ondersteuning aan (jong-)volwassenen en gezinnen. De factsheet geeft antwoord op vragen als: waar kan iemand terecht die geen woon- of briefadres heeft? Hoe sluit je een zorgverzekering af als iemand geen adres heeft of een achterstand in betaling? Hoe werkt de kostendelersnorm en bestaan er uitzonderingen? Hoe vraag je een briefadres aan? We willen hiermee bijdragen aan het voorkomen dat iemand in een vicieuze cirkel (zie figuur 1) terecht komt, of om iemand te helpen eruit te komen. Achtereenvolgens komt aan bod:

1. Ondersteuning bij adres
2. Ondersteuning op maat
3. Ondersteuning bij zorgverzekering.

Deze factsheet is opgesteld door de gemeente Utrecht, afdelingen Maatschappelijke Ontwikkeling, Volksgezondheid, Werk en Inkomen (WenI) en Burgerzaken. Heeft u vragen over deze factsheet? Stel ze via meedoennaarvermogen@utrecht.nl

Figuur 1: vicieuze cirkel

1. Ondersteuning bij adres

Waarom heeft iedereen een adres nodig?

Er kunnen verschillende redenen zijn dat iemand tijdelijk geen woonruimte heeft. Het is belangrijk dat hij/zij zo snel mogelijk een passende woonplek vindt. Vanaf 18 jaar kan iemand zich inschrijven bij Woningnet om de kans op het vinden van passende huisvesting te vergroten. In de tussenliggende periode heeft iemand altijd een adres nodig.

Zonder (brief-)adres is iemand niet bereikbaar en bestaat hij/zij zelfs niet voor de overheid. De gevolgen zijn groot. De zorgverzekering, uitkering en het recht op toeslagen eindigt. Daarnaast is het bijvoorbeeld lastig om een paspoort/identiteitskaart of een rijbewijs aan te vragen.

Verschillende type adressen

In de Basisregistratie Personen (BRP, voorheen GBA) maken we onderscheid tussen een woonadres en een briefadres.

Woonadres

Dit is het adres waar iemand feitelijk woont. Dit is de meest wenselijke situatie.

Briefadres (3 varianten):

Voor wie?

Voor iemand die geen vast woonadres heeft of in een instelling verblijft. Voor zelfredzame inwoners en inwoners die hulpverlening krijgen. Bijvoorbeeld iemand die:

- dakloos is
- in een caravan of garage woont
- tijdelijk (korter dan 8 maanden) naar het buitenland gaat.
- schipper is

Wat? Het is het adres van een andere persoon of van een instelling (de zogenoemde briefadresgever). Met toestemming van de briefadresgever kan iemand zonder woonadres zich hier tijdelijk laten inschrijven.

Waarom? Zodat de overheid iemand zonder woonadres toch kan bereiken.

Bijzonderheden: Het kan nooit een postbus zijn. Het is altijd een adres in Nederland.

Voor meer informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/vraag-en-antwoord/kan-ik-een-briefadres-krijgen-als-ik-geen-vast-woonadres-heb>

Er zijn 3 mogelijkheden voor een briefadres; (1) bij een particulier, (2) een instelling, (3) een gemeentelijk briefadres.

1. Briefadres bij particulier

Voor wie? Voor iemand die van een persoon (familie of sociaal netwerk) toestemming krijgt.

Bijzonderheden

- De persoon woont daar niet, maar heeft van de bewoner van het adres wel toestemming om er ingeschreven te staan.
- Een briefadres heeft voor de hoofdbewoner geen gevolgen voor zijn/ haar bijstandsuitkering, gemeentebelasting, huur- of zorgtoeslag

Hoe? Op de [webpagina Briefadres aanvragen](#) van de afdeling Burgerzaken van de gemeente Utrecht staat informatie over het aanvragen van een briefadres bij een particulier.

2. Briefadres bij instelling

Voor wie? Voor iemand die hulp krijgt van een instelling. Dit kan alleen als de instelling door de gemeente is aangewezen als briefadresgever. In Utrecht is dit bijvoorbeeld mogelijk bij [Back-Up](#) voor dak- en thuisloze jongeren.

Bijzonderheden

- Een briefadres is bij voorkeur een adres bij een particulier of bij de gemeente.
- Als het voor de hulpverlening noodzakelijk is, kan het eventueel bij de instelling. Dit kan alleen in uitzonderlijke gevallen.

3. Briefadres bij gemeente Utrecht

Voor wie? Voor iemand die geen particulier briefadres kan krijgen, bijvoorbeeld als hij/zij geen familie en sociaal netwerk heeft. En voor mensen waarvan de hulpverlening vermoedt dat (aanvullende) hulpverlening gewenst is.

Bijzonderheden

- Een inwoner met briefadres moet minimaal iedere twee weken zijn/haar post ophalen op het Stads kantoor. Als u als hulpverlener ziet dat dit een probleem is of wordt, neem dan contact op met adresoverleg@utrecht.nl. Overleg dan over een passende oplossing zodat hij/zij daadwerkelijk de post ontvangt.
- Elke drie maanden neemt de gemeente contact op met de hulpverlener of inwoner. Zo willen we zorgen dat hij/zij in beeld blijft en voldoende ondersteuning krijgt. En we checken of een briefadres nog steeds nodig is. De aanvraag wordt beoordeeld door een multidisciplinair team (Burgerzaken, WenI, Stadsteam Herstel).

Hoe? Op de [webpagina Briefadres bij gemeente aanvragen](#) van de gemeente Utrecht staat informatie over het aanvragen van een briefadres bij de gemeente. De voorwaarden gemeentelijk briefadres zijn bijgevoegd als bijlage. Iemand kan zich bij Burgerzaken tijdelijk laten inschrijven.

Problemen rondom in- en uitschrijven op een adres

Er zijn mensen die wel ergens wonen, maar zich daar niet kunnen inschrijven. De meest voorkomende redenen hiervoor zijn:

1. Men denkt dat het financieel nadelig is

Het is een misverstand dat de hoofdbewoner er altijd financieel op achteruit gaat als hij iemand in laat schrijven op zijn adres als woonadres. Door deze inschrijving kan het inderdaad zo zijn dat de kostendelersnorm gaat gelden (wanneer hoofdbewoner én/ of inwoner een bijstandsuitkering hebben) of de toeslagen door de Belastingdienst verlaagd worden. Advies is om vooraf goed te onderzoeken of dat zo is. En, mocht dat zo zijn, te zorgen dat de inwoner voldoende bijdraagt aan de woonlasten. De inwoner kan deze bijdrage betalen met inkomen uit werk of uitkering. De inwoner kan bijvoorbeeld minimaal het bedrag bijdragen dat de hoofdbewoner misloopt door de kostendelersnorm of vermindering van toeslagen. Als er geen inkomsten zijn, kan er mogelijk een beroep worden gedaan op bijstandsuitkering. Dit kan via www.utrecht.nl/bijstand.

Kostendelersnorm

De hoogte van de bijstandsuitkering wordt aangepast op basis van het aantal inwonende volwassenen. Hoe meer volwassenen van 21 jaar of ouder (inclusief inwonende kinderen) in een woning wonen, hoe lager de uitkering. Er zijn verschillende uitzonderingen wanneer dit niet geldt, zie hiervoor: www.utrecht.nl/kostendelersnorm. Bijvoorbeeld bij het volgen van een opleiding, studiefinanciering of in het geval van een kamerhuurder.

LET OP! Iemand's situatie kan complex zijn, dus bij twijfel: vraag goed door of overleg met een medewerker van Werk en Inkomen (WenI), ook over de mogelijkheden voor uitzonderingen. Het algemene nummer is 030 - 286 52 11. Het team dak- en thuislozen is te bereiken via 030-286 58 82.

Toeslagen Belastingdienst

Als iemand komt inwonen, bijvoorbeeld een partner, familielid of iemand anders, heeft dit in sommige gevallen invloed op de toeslagen. Wat de gevolgen zijn, hangt van de toeslag af en wat de woonsituatie was voordat de nieuwe bewoner erbij introk. Het advies is om vooraf een proefberekening te maken op de website van de [Belastingdienst](#).

2. Bang zijn voor deurwaarders

Bang zijn voor deurwaarders van de inwoner kan ook een reden zijn voor een hoofdbewoner om iemand niet te laten inwonen of in te willen schrijven op zijn adres. Mensen zonder eigen adres hebben namelijk relatief vaak schulden en met schulden komen deurwaarders.

Schulden en inwonend

Als iemand ingeschreven staat op het adres en inwonend is, kan een deurwaarder wel beslag leggen. Dit kan alleen op zijn/haar spullen en niet op de spullen van de hoofdbewoner. Een inwoon- of kamerhuurovereenkomst kan helpend zijn. In deze overeenkomsten wordt vastgelegd wat de inwoner inbrengt en wat dus eigendom is van inwoner/huurder. Dit document is op te vragen het team dak- en thuislozen (WenI), tel. 030-286 58 82, of via het Stadsteam Herstel.

Schulden en een briefadres

Als iemand ingeschreven staat als briefadres, is er inderdaad kans dat er deurwaarders aan de deur komen. Op zo'n moment hoeft de hoofdbewoner de deurwaarder niet binnen te laten. Hij kan aangeven dat de persoon hier niet woont en dat dit adres alleen een briefadres is voor deze persoon. De hoofdbewoner kan dit aantonen met de brief waarin de Bevestiging staat dat het briefadres is toegekend. Juridisch gezien kan een deurwaarder de schulden van de persoon met briefadres niet op de hoofdbewoner verhalen.

2. Ondersteuning op maat

Achterhalen wat er aan de hand is

Iemand zonder vaste woon- of verblijfplaats, heeft vaak te maken met meerdere problemen. Contact maken met de betreffende persoon is dan vaak al een eerste stap. Je moet iemands vertrouwen winnen voordat hij of zij bereid zal zijn om hulp te accepteren. Vervolgens is het van belang om erachter te komen wat er bij iemand speelt. Vraag dus goed door, zodat je iemand naar de juiste informatie en/of begeleiding kan verwijzen. Twijfel je? Overleg dan met een andere professional die meer gespecialiseerd is in dat onderwerp.

Wie kunnen helpen?

In deze factsheet staan diverse organisaties genoemd die zich hiermee bezighouden. In Utrecht zijn de [Buurtteams](#) de eerst aangewezen plek voor inwoners om hulp te vragen bij praktische problemen, zorg en ondersteuning. Daarnaast is er het [Stadsteam Herstel](#). Dit is een samenwerkingsverband tussen verschillende partijen die zich bezighouden met mensen die te maken hebben met (dreigende) dakloosheid in Utrecht.

Ondersteuning per doelgroep

Het is in de praktijk soms nog zoeken welke organisatie iemand het beste kan helpen. Hiervoor zijn voorlopig per doelgroep een aantal basisafspraken gemaakt:

- **Inwoners die in een wijk wonen/duurzaam logeren**
Zij worden ondersteund door de buurtteams als er volstaan, kan worden met psychosociale basiszorg. Als hier onduidelijkheid over is, overleggen Buurtteam en Stadsteam Herstel om te kijken wat het beste is voor de inwoner.
- **Inwoners zonder woonadres die steeds ergens anders logeren op verschillende plekken (ook buiten een wijk)**
Zij worden geholpen door het Stadsteam Herstel. Als iemand geen woonadres heeft, dan overleggen buurtteam en Stadsteam Herstel wie de begeleiding op zich neemt. Daarbij staat centraal wat het beste is voor deze persoon. Buurtteam en Stadsteam Herstel zijn onderling beschikbaar voor informatie, bemiddeling en advies.
- **Gezinnen**
Ten behoeve van dakloosheid bij gezinnen is een uitgebreide 'werkwijze bij dreigende dakloosheid gemaakt', met een beslisschema en een toelichting hierop. Deze is in samenwerking met de Buurtteams Jeugd en Gezin, de Tussenvoorziening, Moviera en Stadsteam Herstel gemaakt. De werkwijze is op te vragen bij Buurtteam jeugd en gezin of bij Stadsteam Herstel.
- **Jongvolwassenen**
Voor de begeleiding van dak- en thuisloze jongvolwassenen tussen 18 en 26 jaar heeft de regio Utrecht een aparte organisatie, namelijk: [Back-Up. Zij begeleiden ook bij problemen met adres en/of zorgverzekering](#).

Meer informatie over voorzieningen en regelingen

Op de websites van de [Armoedecoalitie](#) en de [U-wijzer](#) staat veel tips en informatie over voorzieningen en regelingen waarvoor mensen met een laag inkomen in aanmerking kunnen komen. Ook kan het [team Informatie en Advies \(U-centraal\)](#) adviseren en de weg wijzen.

Citydeal overleg voor complexe situaties

In het geval je te maken hebt met een complexe situatie waarvoor al van alles is geprobeerd, kan het wekelijkse Citydeal overleg van de gemeente Utrecht (met diverse organisaties en afdelingen van de gemeente aan tafel) een uitkomst bieden. Je kunt hier als professional een casus inbrengen waarbij je bent vastgelopen in het systeem en het reguliere proces bij WenI, afstemming met je contactpersoon WenI of de maatwerktelefoon WenI geen oplossing biedt. Wil je overleggen of een casus geschikt is voor het Citydeal overleg? Mail Madelon van den Tooren voor Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen, Jenny Crielaard of Marjan Fokkinga voor Buurtteam Sociaal, Ruud Ilbrink of Tom van der Eijk voor Buurtteam Jeugd en Gezin. Zij kunnen met je meedenken of het Citydeal overleg inderdaad de passende route is. Aanmelden voor het overleg kan door een ingevuld format (weten de contactpersonen meer over) te sturen naar citydeal@utrecht.nl. Ben je nieuwsgierig naar het Citydeal overleg en de gedachte hierachter? We organiseren regelmatig workshops voor professionals, mail hiervoor ook naar citydeal@utrecht.nl.

3. Ondersteuning bij zorgverzekering

Verzekeringplicht

Een meerderjarige (18 jaar) die rechtmatig in Nederland verblijft, woont of werkt, is wettelijk verplicht om een basisverzekering af te sluiten. Op www.zorgverzekeringslijn.nl staat praktische informatie over de verzekeringplicht, premieplicht en de gevolgen van het niet betalen van de zorgpremie. Twijfel je over een casus? De Zorgverzekeringslijn is bereikbaar via 0800 6464644, adviseert ook (op individueel niveau) bij het oplossen van zorgverzekerings schulden en het afsluiten van een zorgverzekering.

Collectieve verzekering

Gemeente Utrecht heeft een collectieve aanvullende verzekering voor mensen met een laag inkomen, de U-polis. Meer informatie over het aanmelden hiervoor vind je op de [webpagina Werk en inkomen Zorgverzekering U-polis](#). Het voordeel van het pakket Utrecht-Top is dat het eigen risico volledig is afgekocht, zodat mensen niet voor onverwachte kosten kunnen komen te staan.

Herstel van periode onverzekerd zijn

Het is mogelijk om iemand, die onverzekerd is geweest doordat hij niet ingeschreven stond in de BRP, alsnog te verzekeren. Dit kan handig zijn als iemand zorg kreeg in de periode dat hij onverzekerd was. Deze zorg kan dan alsnog vergoed worden. Dit kan alleen bij de verzekeraar die de verzekering heeft beëindigd wegens het ontbreken van een inschrijving in de BRP. En het is alleen mogelijk als de onverzekerde, ondanks dat diegene geen inschrijfadres had, nog wel in Nederland was. Deze mogelijkheid bestaat alleen wanneer dit vóór aanmelding bij de desbetreffende zorgverzekeraar wordt geregeld. Het is geen verplichting (bij Wlz-verklaring wel) van de zorgverzekeraar om hieraan mee te werken, maar in de praktijk doen ze dit meestal wel. Als de inschrijving niet hersteld wordt, moet de cliënt zelf betalen voor de eventueel gemaakte medische kosten.

LET OP! Het is dus belangrijk om, voorafgaand aan de aanmelding bij een nieuwe zorgverzekeraar, iemands situatie goed in kaart te brengen. De Zorgverzekeringslijn kan op individueel niveau meedenken over de beste aanpak

Wanbetalers en onverzekerden

Er bestaan 2 type regelingen: Regeling wanbetalers en Regelingen onverzekerden.

1. Regeling wanbetalers

De Regeling wanbetalers maakt onderdeel uit van de Zorgverzekeringswet (Zvw) en is bedoeld om het aantal wanbetalers in Nederland terug te dringen. Door deze regeling blijft iemand met een premieschuld toch verzekerd voor zorg uit de basisverzekering. Aanvullende verzekeringen worden beëindigd. Zorgverzekeraars melden verzekerden pas aan bij het CAK voor deze regeling als zij hun zorgpremie zes maanden niet betalen. Verzekerden die bij het CAK zijn aangemeld, betalen een hogere premie (de bestuursrechtelijke premie). De zorgverzekeraar kan iemand ook weer afmelden voor die regeling. Voor meer informatie: <https://www.hetcak.nl/regelingen/wanbetalers>

LET OP! Sinds 1 juli 2016 kan een verzekerde die bij het CAK is aangemeld ook zélf een betalingsregeling treffen met de zorgverzekeraar waardoor hij niet meer onder de wanbetalersregeling valt. Ook hiervoor kun je overleggen met de Zorgverzekeringslijn.

2. Regelingen onverzekerden

Als iemand nog niet is verzekerd, maar deze persoon wel medisch noodzakelijke zorg nodig heeft (zowel somatisch als psychisch), mag deze zorg hem niet onthouden worden. Er zijn twee landelijke regelingen waarmee zorgverleners de zorg vergoed kunnen krijgen:

Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden

Per 1 maart 2017 is de subsidieregeling onverzekerdenzorg gestart, bedoeld voor zorgaanbieders die medisch noodzakelijke zorg verlenen aan een onverzekerde. Zij kunnen deze zorg melden aan het CAK en de zorg vergoed krijgen. De hulpverlener krijgt de kosten vergoed als zorg binnen een week wordt gemeld. Meer informatie is te vinden op de [website CAK](#). Deze regeling is alleen bedoeld voor verzekeringsplichtigen (wat betekent: verplicht om een Nederlandse zorgverzekering af te sluiten).

Nederlanders zijn verzekeringsplichtig, maar ook anderen die in Nederland werken, zoals expats en seizoenarbeiders uit het Oost- Europa. Als mensen uit het buitenland geen werk hebben in Nederland, zijn ze vaak niet meer verzekeringsplichtig, en geldt de subsidieregeling in principe niet.

LET OP! Naast melding bij het CAK voor de subsidie wordt deze ook doorgezeten naar de GGD GHOR, die de melding doorstuurt naar de gemeente waar iemand vermoedelijk verblijft. In de stad Utrecht komen deze meldingen terecht bij het [Stadsteam Herstel](#). Het stadsteam kijkt dan waarom iemand onverzekerd is en of er ondersteuning gewenst is, bijvoorbeeld een briefadres.

Regeling onverzekerbare vreemdelingen

Voor zorg aan vreemdelingen zonder verblijfsvergunning bestaat de Regeling Onverzekerbare vreemdelingen. De geleverde zorg kan (gedeeltelijk) gedeclareerd worden bij het CAK. Zie voor meer informatie [deze website van het CAK](#). Voor deze mensen geldt bovendien dat er in Utrecht een ziekenhuis en een apotheek gecontracteerd zijn door het CAK Er zijn 5 apotheken waar niet rechthebbenden terecht kunnen. Voor ziekenhuizen maakt het niet meer uit waar iemand zich meldt.

Apotheek	Postcode	Adres	Telefoon	Fax
Benu de Meern	3454 HA	Zandweg 135	030- 6621310	030- 6621310
Mediq Pharma service De Meern	3454 PV	Rijnzathe 10	0800-8009	
Benu	3562 CN	Neckardreef 6-A	030- 2614811	030- 2661518
Benu	3562 KH	Roelantdreef 232	030- 2611643	030- 2661617
Benu	3563 AA	Carnegiedreef	030- 2617341	030- 2613239

Voor elke receptregel (een omschrijving van de hoeveelheid van een bepaald geneesmiddel) vraagt de apotheek een eigen bijdrage van vijf euro. Als iemand dit niet kan betalen dan kan men naar stichting [STIL](#).

Heeft u nog vragen over deze factsheet? Stel ze via meedoennaarvermogen@utrecht.nl.

Bijlage: Voorwaarden briefadres Stadsplateau 1BD

U krijgt van ons toestemming voor inschrijving op Stadsplateau 1BD. U voldoet aan één of meerdere van onderstaande omschrijvingen:

- U bent dakloos en u verblijft voor het grootste gedeelte in één of meerdere van de Utrechtse regiogemeenten.
- U maakt regelmatig gebruik van de nachtopvang in Utrecht.
- U verblijft op wisselende adressen. U heeft geen vaste plek waar u logeert.
- U woont in een niet officiële woning. Bijvoorbeeld een garage of een caravan.

Ophalen post

Zodra u staat ingeschreven, sturen alle officiële instanties hun post naar Stadsplateau 1BD. Voor het ophalen van de post hebben wij de volgende voorwaarde:

- U moet minimaal één keer in de twee weken uw post ophalen. Dit kan van maandag tot en met vrijdag tussen 9:00 en 11:00 uur.

Vergeet niet om uw geldige legitimatiebewijs mee te nemen. Anders kunnen wij uw post niet meegeven.

Let op:

- U mag het briefadres niet gebruiken voor inschrijving bij de Kamer van Koophandel.
- U mag geen pakketten laten bezorgen op het briefadres.

Aanvullende afspraken voor het behouden van de inschrijving

De inschrijving op het Stadsplateau 1BD is niet vrijblijvend. Wij gaan ervan uit dat u werkt aan het verbeteren van uw situatie, eventueel samen met uw begeleider. Dit houdt het volgende in:

- U schrijft zich in bij Woningnet. U zorgt ervoor dat u uw inschrijving behoudt door jaarlijks de verlengingskosten te betalen.
- U maakt afspraken met ons over de concrete stappen die u gaat nemen om een regulier inschrijfadres te vinden.